

WOLF IN AANTOCHT

Na jaren van vervolging is de wolf in Europa bezig aan een opmerkelijke opmars. Het is niet uitgesloten dat de boosdoener uit volksverhalen binnenkort vanuit Duitsland de Nederlandse grens overglippt.

■ Ecoloog Roeland Vermeulen: Over wolf doen wildste verhalen de ronde.

■ Gesa Kluth: Ook Nederlanders tijdig voorbereiden op komst van de wolf.

Foto RD

Buro Lupus

„Binnen tien jaar Duitse wolf in Nederland”

Willem H. Smith
Achtergrond

NIJMEGEN – Het is niet langer de vraag of de wolf naar Nederland komt, maar wanneer. „Binnen tien jaar”, verwacht ecoloog Roeland Vermeulen. Een speciale website moet voorkomen dat ongegronde angstvisioenen een terugkeer van Europa's grootste landroofdier in de weg staan.

Het Europese wolvenfront is volop in beweging, meldt Vermeulen van FREE, een organisatie die zich inzet voor landschappen waar wilde dieren hun gang kunnen gaan. „Italiaanse wolven hebben via de Franse Alpen de Vogezen weten te bereiken. En vanuit Polen herkoloniseert het hier Duitsland.”

De Saksische regio Lausitz telt inmiddels vijf roedels, die zich voortplanten. „Jongen verlaten binnen twee jaar de pak -de groep- en gaan op zoek naar een eigen territorium of partner. Zulk zwerwers zouden zo maar in Nederland kunnen opduiken.” De ecoloog noemt als voorbeeld een jonge, solitaire wolf die zich in het Reinhardswald schuilhoudt. „Dit bosgebied in de deelstaat Hessen ligt hemelsbreed slechts 200 kilometer van onze grens. Wolven leggen met gemak op een dag 50 kilometer af. Het zijn fenomenale langeafstandlopers. Rivieren of bebouwing vormen daarbij nauwelijks een belemmering.”

Als de opmars in het huidige tempo doorzet, is het volgens Vermeulen denkbaar dat de vaderlandse fauna „binnen afzienbare tijd” een roefdier rijker is. „Gelet op de actuele trend ben ik er van overtuigd dat de wolf de komende tien jaar ergens in ons land opduikt. De grensstreek van Drenthe, Overijssel, Noord- en Midden-Limburg ligt dan het meest voor de hand.”

Vermeulen hoopt op een „warm welkom”, al acht hij die kans klein. „Traditioneel zorgen wolven voor angst onder de be-

volking en voor belangenconflicten. Gelukkig bieden beschermingsmaatsregelen binnen de EU-landen de wolf rugdekking. Maar nog altijd doen de wildste verhalen de ronde.”

Met ARK Natuurontwikkeling en de Zoogdiervereniging bereidt FREE burgers via de website www.wolvenin nederland.nl voor op de komst van de eerste wolven. „Je zult altijd voor- en tegenstanders houden, maar kennis kan misverstanden voorkomen. Bij boeren en jagers, maar ook bij overheden en natuurbeheerders. We ontzenuwen onzinnige fabels door bewezen feiten.”

Dat de 'boze' wolf een levensgevaarlijke killer is, blijkt de hardnekkigste mythe. „Zeker, de wolf heeft in het verleden mensen gedood”, zegt Vermeulen. „Meestal betrof het hondsollie beesten. Europa is nu echter nagnoeg rabiešvrij.”

De wolf is van nature uiterst schuw. „Als geen ander groot zoogdier probeert hij ons te ontlopen”, stelt Vermeulen gerust. „Wolven vallen pas aan uit zelfverdediging, als ze in het nauw worden gedreven.”

Vermeulen voorziet evenmin grote problemen met vee schade, mits er sprake is van een goede compensatieregeling. „Wel zal een schapenhouder op termijn voorzorgsmaatregelen moeten treffen. 's Nachts de beesten op stal en verplaatsbaar schrikdraad zijn eigenlijk al voldoende.”

De predator zal in Nederland beslist niet verhongeren. „Er lopen naar schatting 80.000 reeën rond. Mogelijk houdt de wolf ook de zwijnenstand in toom. In ieder geval zorgt zijn jachtgedrag voor een natuurlijke spreiding van het wild.”

Vermeulen benadrukt dat de wolf bovendien een maatschappelijk nut kan hebben. „In de Duitse regio Lausitz, vanouds een arme streek, is dankzij hem een levendige toeristenbusiness ontstaan. Vakantiezoekers zien het dier als een verrijking van hun natuurbeleving.”

▀ refdag.nl/3vandaag.

LAUSITZ – In de Duitse regio Lausitz, ten zuidoosten van Dresden, ontwikkelt zich een wolvenpopulatie. Er zijn inmiddels vijf roedels. De wolven zijn oorspronkelijk afkomstig uit Polen, maar breiden zich in Duitsland uit in westelijke richting. Wolven kunnen in korte tijd grote afstanden afleggen. Mede om die reden verwachten biologen dat zij op termijn ook in Nederland zullen opduiken. Ze treffen hier in ieder geval genoeg reeën en wilde zwijnen om in hun levensonderhoud te voorzien.

Foto: John Linnell

„Toerist kan hier gerust picknicken”

Ab Janzen
Interview

LAUSITZ – Het is helemaal niet verkeerd dat jullie je voorbereiden op de komst van de wolf, zegt de Duitse biologe Gesa Kluth uit de Duitse deelstaat Sachsen.

De kans dat er „de komende tien jaar” wolven vanuit Duitsland tot Nederlands grondgebied zullen doordringen, acht Kluth heel reëel. „En dan is het goed om mensen eraan te laten wennen dat ze wolven in hun buurt kunnen aantreffen.”

Gesa Kluth runt met haar collega Ilka Reinhardt „Lupus”, een onderzoek- en adviesbureau voor wildbeheer dat zich in het bijzonder bezighoudt met wolvenonderzoek. De Saksische regio

Lausitz telt op dit moment niet minder dan vijf roedels wolven, afkomstig uit het aangrenzende Polen. Een roedel bestaat uit de ouders met hun jongen van dit en vorig jaar, zo'n 45 dieren.

In Nederland zal het niet zo'n vaart lopen, verwacht Kluth. Levensvatbare roedels zullen zich daar niet vormen; enkel individuele exemplaren zullen „straks” al zwerfend de grens oversteken.

De roedels Duitse wolven zitten nu nog allemaal in het uiterste oosten van het land, maar Kluth acht het een kwestie van tijd dat de dieren richting het westen van Duitsland gaan optrekken. Wolven zijn immers buitengewoon beweeglijke dieren. „Dit voorjaar bevestigden we een halssband met zender om de hals van drie wolven. Een van de drie dook onlangs op

in Litouwen. Dat dier heeft dus zo'n 800 kilometer afgelegd. „Was hij in westelijke richting gegaan”, zegt Kluth lachend, „dan was hij zeker in Nederland terecht gekomen.” De biologe weet dat de dieren tijdens hun vaak nachtelijke tochten minstens 30 kilometer per dag afleggen. Worden ze verstoord, dan loopt dat op tot 60, 70 kilometer. De populatie in heel Duitsland wordt op zestig tot zeventig dieren geschat.

De regio Lausitz is een productieve bron van wolven voor de rest van Duitsland. Het gebied waar de vijf roedels nu leven meet zo'n 2000 vierkante kilometer, en ieder jaar komt daar een paar honderd vierkante kilometer bij, zegt Kluth.

In Lausitz zijn het vooral veehouders en hobbyboeren die met de wolven te maken

creëren. Dagjesmensen en toeristen vinden het volgens Kluth indrukwekkend om in een gebied te wandelen of te picknicken waar wolven zitten. „We zeggen altijd: U kunt hier gerust het bos ingaan om bosbessen te plukken, of paddestoelen, of om te picknicken; de kans dat u de uiterst schuwe wolven tegenkomt, is minimaal.”

De vaste menselijke bewoners hebben al helemaal geen problemen meer met de roofdieren. „Na negen jaar gaan die heel ontspannen om met hun aanwezigheid.” Dat wil natuurlijk niet zeggen dat met name schapenhouders blij waren met de komst van de dieren. Door goede bescherming van hun vee-hekken eromheen- en dankzij een efficiënte schadergeling in geval van verlies van vee,

heerst er nu rust onder de bevolking van Lausitz, aldus Kluth.

Niet de schapenhouders, maar de jagers zijn nog altijd Kluths grootste rivalen. „Ze proberen het politieke debat hier te beïnvloeden omdat ze vrezen voor het verlies van te bejagen wild, maar dat is onzin”, zegt Kluth. „Er zit hier genoeg wild voor wolven en jagers.” Angst voor wolven zit vooral tussen de oren van mensen, maar zo iets mist volgens haar iedere realiteitszin. De kans om een wolf te zien, is er vooral in het donker, wanneer de dieren zich veilig voelen om rond de dorpen te dwalen. „Meestal zien bewoners een wolf als ze nog laat in hun auto rijden en een dier de weg oversteekt. Op zo'n moment is de mens overigens eerder een gevaar voor de wolf, dan andersom.”

Jacht op bellende chauffeur geopend

Elke politieman moet gaan bekeuren

Binnenlandredactie

LELYSTAD – De politie wil het niet-handsfree bellen onder automobilisten uitbannen.

Dat stelde korpschef Wijbenga vanmorgen in het AD. In de Raad van Korpschefs is Wijbenga belast met verkeerszaken.

Iedere agent die iemand met zijn mobiel achter het stuur ziet zitten, moet vanaf volgend jaar direct een bon van 150 euro uitschrijven. „Niet elke agent doet dat nu”, stelt Wijbenga. „We gaan het veel steviger aanpakken.”

Niet-handsfree bellen in de auto is al sinds 2002 strafbaar. Jaarlijks worden er ongeveer 100.000 bonnen uitgeschreven voor autobellers zonder een oortje, een microfoon van de mobiele in het oor, of carkit.

„Toch merken we dat er massaal achter het stuur wordt gebeld”, aldus Wijbenga. Volgens hem hebben eerdere pogingen van het Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie (BVOM) om rijdende bellers aan te pakken te weinig effect gehad. „We kunnen dit gedrag pas uitbannen als we het zwaar ontmoedigen. Dat gaat niet met louter verkeerspolitie, verkeershandhavingsteams

of veertig extra motorrijders. Dat moeten we met zijn allen doen.”

Wijbenga wil nu dat alle soorten agenten dit gaan oppakken. Hij verwacht dan ook dat iedere agent in het verkeer zijn verantwoordelijkheid neemt. „We hebben 30.000 geïnformeerde agenten die zich elke dag verplaatsen in het verkeer. Gebruik die dan. Als een agent iemand ziet bellen, moet hij optreden.”

Bij dit zojuist vastgestelde beleid voor 2010 werkt de politie onder meer samen met justitie en Veilig Verkeer Nederland.

De korpschef verkeerszaken is bang dat als het massaal handsfree bellen niet wordt aangepakt er meer ongeoorloofd weggedrag komt. „Wie twintig keer wegkomt met mobiel bellen zonder handsfreezet, denkt de volgende keer dat hij ook gerust 160 kilometer per uur kan rijden.” De reactietijd van bestuurders met een mobieltje in de hand vertraagt alsof ze dronken chauffeurs zijn, zo bleek in 2008 uit een Amerikaans onderzoek in het vakblad Journal of Experimental Psychology. Daaruit bleek echter ook dat handsfree bellen de reactietijd van jongvolwassen bestuurders verlaagt tot het niveau van een bejaarde.

SLEDDRECHT – De politie wil het niet-handsfree bellen onder automobilisten uitbannen, zo werd vandaag bekend. Iedere agent die iemand met zijn mobiel achter het stuur ziet bellen, moet vanaf volgend jaar direct een bon van 150 euro schrijven.

Foto ANP

Misverstanden over dementie staan diagnose in de weg

Binnenlandredactie

BUNNIK – Veel Nederlanders hebben verkeerde opvattingen over dementie. Dat staat een snelle diagnose in de weg.

Dat meldde de organisatie Alzheimer Nederland vanmorgen. In de helft van de gevallen wordt de diagnose dementie niet of te laat gesteld. Daardoor lopen naar

schatting 120.000 patiënten met dementie de noodzakelijke behandeling en begeleiding mis.

Angst, ontkenning, schaamte en gebrek aan kennis bij patiënten en hun familie zijn hiervan vaak de onderliggende redenen, aldus Alzheimer Nederland. De organisatie start maandag een publiekscampagne om het belang van een goede en tijdige diagnose van dementie onder de

aandacht te brengen. Alzheimer Nederland publiceert vanmorgen een onderzoek van Maurice de Hond. Daaruit blijkt dat Nederlanders nogal wat misvattingen hebben over dementie. Zo denkt tweederde dat de meeste mensen met dementie worden verzorgd in een verpleeghuis. In werkelijkheid woont slechts 30 procent van hen in een verpleeg- of verzorgingshuis en 70 procent

dus thuis, met hulp van mantelzorgers.

Daarnaast realiseren zich maar weinig Nederlanders dat dementie een dodelijke ziekte is, aldus Alzheimer Nederland. Ook weten zij niet dat zij hun risico om dementie te krijgen, kunnen verminderen door gezonder te leven.

Zie ook pag. 15.

Student richt bij studiekeuze blik op toekomst

NIJMEGEN (ANP) – Studenten houden bij het kiezen van een studie steeds vaker rekening met de kans op een baan na afloop van de studie.

Speelde dit vijf jaar geleden voor een derde van de studenten een rol, nu houdt 55 procent rekening met het toekomstperspectief.

Dat blijkt uit landelijk onderzoek door het aan de Nijmeegse Radboud Universiteit verbonden onderwijsadviesbureau IOWO.

De onderzoekers ondervroegen 6000 eerstejaarsstudenten die rechtstreeks van het voortgezet onderwijs kwamen. De bevindingen zijn mogelijk een gevolg van de economische recessie, aldus de onderzoekers. Ze verwachten dat trend volgend jaar doorzet.

„Vaccin ook voor zwangere vrouw”

DEN HAAG (ANP) – Gezonde vrouwen die minstens vier maanden zwanger zijn, moeten ook in aanmerking komen voor het vaccin tegen de Mexicaanse griep.

De Gezondheidsraad en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) hebben dat gisteren aan minister Klink van Volksgezondheid geadviseerd.

Ze vinden verder dat mensen twee doses van het vaccin moeten ontvangen. Onlangs gingen in het buitenland stemmen op om mensen een prik te geven. Twee injecties geven toch een betere bescherming, vinden de twee adviesorganen.

Dit najaar worden alleen risicogroepen ingeënt tegen Mexicaanse griep.

Friesland wil eigen campus

LEEUWARDEN (ANP) – Friezen moeten binnen tien jaar professor kunnen worden zonder Friesland daarvoor te verlaten.

De provincie Friesland heeft gisteren de plannen gepresenteerd om een zogeheten netwerkuniversiteit te realiseren.

De University Campus Fryslân (UCF) moet binnen tien jaar gereed zijn en zal naar schatting 80

miljoen euro kosten. Als thuisbasis voor de campus komt er een gebouw in Leeuwarden. Volgens een woordvoerder van de provincie wordt de campus geen concurrent van bestaande universiteiten. „Het is een aanvulling, geen zelfstandige universiteit.” De UCF zal zich gaan richten op water, toerisme, duurzame energie, leefbaarheid en meertaligheid.